

نوئی تەکنەلۆژیای گەیانندی بێ تەل ئامادەکردن و وەرگێرانی:

ئەمیر عومەر موسا

شۆڕشی نوئی گەیاندن وایکردوو، پیشکەوتنی تەکنەلۆژیای ئەوەندە خێرا بڕوات نەتوانین پشوو بدەین! هەر کە گویت لە تەکنەلۆژیایەکی نوێ دەبیت و بەردەستی دەکەین، تەکنەلۆژیای هەنگاویکی دیکە دەچیتە پیش و ئامیژیکی نوێتر دادەهێنیت.

تەکنەلۆژیای بیتەل یەکیکە لە تەکنەلۆژیای پیشکەوتوو و تا رادەیەکی نوێیەکانی کە ئیستا مەرقایەتی سوودی لێ وەرەگریت. کارکردنی بێ تەل دەوەستیتە سەر کۆمەڵیک لێشای ئەلیکترۆنی و کارەبایی کە دەردەچیت بەبێ بەکار هێنانی تەل هەر بۆیەش ناویان ناوە بیتەل چونکە بە بێ تەل کار دەکات. ئەم تەکنەلۆژیایە لە زۆربەیی ولاتانی جیهاندا بەکار دەهێنریت لە زۆر بوارێ جیاوازدا وەک سەربازی، ئابووری، خزمەتگوزاری، بازرگانێ و پاراستنی ئارامی و ئاسایش. سیستەمی بێ تەل لە چەندان ئامیژی پیشکەوتوو بەکار دەهێنریت وەک تەلەفۆن

پیشکەوتنی بەخۆیە وە دیتوو و پاشان گواستراوەتە وە بۆ بوارە مەدەنییەکان. دەتوانین چاوەڕوانی داها توویەکی زۆر پڕشنگدار بکەین بۆ ئەم تەکنەلۆژیایە بەتایبەتیش لە بوارێ مەرقایەتیدا بۆ نموونە لە بوارەکانی کەشناسی و گەردونناسی.

ئەم جۆرە گواستتە وە داتایە بەدوو جۆر بەکار دیت:

1- بۆ ماوە نزیکەکان کە خۆی لە چەند سانتیمیک بۆ چەند سەد مەتریک دەبینیتە وە وەک: ئامیژە گەرۆکەکان (Mobile, GPS, 3G), نێرەرەکانی لەرەلەری کورت

کە لە نیوان دوو ئامیژی بێ تەلی وەرگرو نێرەر دەبیت، هەر وەها لە بلوتوس و Bluetooth تیشکی ژیر سوور Infrared و ئینتەرنییت. لێرەدا ئیمە تیشک دەخەینە سەر بەکار هێنانی بێ تەل لە تۆری ئینتەرنییتدا. ئەگەر چاویک بخشیتینە وە بەمێژووی بەکار هێنانی بێ تەل ئەو دەبینین کە و بۆ زۆر بوارێ خزمەتگوزاری و لە بوارێ جەنگدا بەکار هاتوو بۆ نموونە لە سەرەتای دۆزینە وە و بلابوونە وە بۆ بوارێ سەربازی بەکار هاتوو و اتە دەتوانین بلین ئەم تەکنەلۆژیایە لە بوارەکانی سەربازی وە زیاتر

گه یاندن

(Short Frequency).

۲- بۆماوه دووره کان وه کو: که خۆی له چه ند سه د مه تریک بۆ هه زاران کیلۆمه تر ده بیئته وه وه کو: سیسته می ئینته رنیته ی بیتهل، ویتسه ی نیردرای مانگه ده سترده کان (Satellite Imaging system).

له سیسته می رادیۆ به هه مان شیوه له ریگای نیرهری ناوه ندی (وه کو ده زگای په خشی رادیۆیه کان Radio Broadcasting stations) شه پۆلی رادیۆی بلاو ده کاته وه پاشان له ریگای وه رگره وه (رادیۆی که سی) ئه م شه پۆلانه وه رده گیری ت و له ریگای به شه بچووکه کانی ناو ئامییری رادیۆیه که ده گۆردری ت بۆ دهنگی بیستراو. وه له نویتترین تاقیکردنه وه دا له زانکۆی (یال) ی ئه مریکاییدا هه ولدراوه که وا له ریگای شه پۆله کانی بی ته له وه کاره با بگۆیزریته وه و سه رکه وتنی به ده ست هیتا له داگیرساندنی گلۆپیککی نیۆن و له هه ولی په ره پیدانیدان.

ئێستا له یه که م هه نگای ته کنه لۆژیای تۆری ئینته رنیته دا تۆری وای فای Wi-fi بیتهل داین ، تا ئه و راده ی هیشتا له زۆر شوین نه ها تۆته واری جیه جی کردن و هه ندیک وایدا ده نین له سه رووی (توانا) و (پیزانین) ی ئه و اندایه . ته کنه لۆژیای Bluetooth و تیشکی ژیر سوور بۆ

گواسته وه ی زانیاری له نیوان ده زگا بچووکه کان به کاردی ت ، به لām ئیستا ته کنه لۆژیایه کی نو ی ها تۆته ئاراهه ئه ویش ته کنه لۆژیای (وای ماکس) ه که زۆر که س به شوړشیککی نو یی داده نی ت له جیهانی گه یاندنی بیتهلدا ، له ته ک ئه ویشدا ته کنیکاری (۸۰۲،۱۶) دی ت که زۆر له و نزیکه و له دوا کایه ئینته رنیته ی خاوه ن (که ژووی به رین) دی ت. ئه م ته کنه لۆژیا نو ییه جیاوازه له خیرایی و به جیهان، به لām شاره زانیی ئه م بواره ته کنه لۆژیای وای ماکس به ته کنه لۆژیایه کی هه ره پیشکه وتوو ده زانن له نیوان گشت ته کنه لۆژیایکانی بیتهلدا بۆ په یوه ندی ئینته رنی ت. ئه م ته کنیکه ش له لایه ن (۷۰) کۆمپانیای جیهان په ره ی پیدراوه له پیشه وه ی هه مووانیشه وه کۆمپانیای (Intel) و (Covad) . ته کنه لۆژیای وای فای رووبه ری ۳۰۰ یه له یه خشی ئینته رنی ت

دهگریته وه به لām ته کنه لۆژیای وای ماکس ده توانی ت رووبه ریکی باز نه یی که نیوه تیره که ی (۴۵) کیلۆمه تر ده بی ت له په خشی ئینته رنیته ی بی ته لدا بگریته وه. به م شیوه یه وای ماکس چاره سه ریکی نموونه یی پیشکه وتوو به بۆ گه یاندنی ئینته رنی ت بۆ شوینته دووره کان و داپۆشینی شاریک به ته واوه تی، به تایبه تی له اخالی په خش کردن ده توانی ت داتا data به خیرایی ۷۰ میگابایت له چرکه یه ک بگوازیته وه له کاتی که دا خیرایی وای فای له ۱۱ میگابایت له چرکه یه ک تیپه ر ناکات.

ماوه بلین هیوادارین ئه م ته کنه لۆژیایه به زووترین کات بگاته کوردستان بۆ ئه وه ی کوردستانیش بی به ش نه بی ت له م ته کنه لۆژیای پیشکه وتوو به تایبه تی له جیهانی ئه مپرو ی پیشکه وتن و دا هیناندا. سه رچاوه:

<http://www.waymax.com>

